

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Monivuotisen rahoituskehityksen välitarkistus”

(2017/C 017/05)

Esittelijä: Luc VAN DEN BRANDE (BE/EPP)

Flander–Eurooppa-yhteystoimiston puheenjohtaja

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Monivuotisen rahoituskehityksen välitarkistus: yleistä

1. katsoo, että monivuotinen rahoituskehitys on ennen kaikkea poliittinen väline EU:n strategisten tavoitteiden määrittämistä ja niiden tavoittelua varten ja että sen tarkistaminen on pääasiassa poliittinen eikä tekninen kysymys, sillä monivuotisesta rahoituskehityksestä rahoitetaan Euroopan unionin toiminta.
2. korostaa monivuotisen rahoituskehityksen merkitystä pyrittäessä varmistamaan, että EU:n pitkän aikavälin varainkäyttö on ennakoitavaa ja tapahtuu yhteisesti sovittujen yhteisten poliittisten linjausten mukaisesti. Nämä peruseriaatteet ovat ratkaisevan tärkeitä alue- ja paikallisviranomaisten ja muiden EU-rahoitusta saavien tahojen kannalta.
3. huomauttaa, että monivuotisella rahoituskehityksellä on erityisen suuri merkitys alue- ja paikallisviranomaisille, joilla on ratkaisevan tärkeä rooli EU:n poliittisten tavoitteiden täytäntöönpanossa. Komitea painottaa tässä yhteydessä, että EU:n budjettivaroista 75 prosenttia on sellaisia, joiden hallintoihin tai käyttämiseen alue- ja paikallisviranomaiset osallistuvat suoraan ja/tai välillisesti.
4. pitää valitettavana, että rahoituksen enimmäismäärät ovat nykyisessä monivuotisessa rahoituskehityksessä ensimmäistä kertaa alemmat kuin edeltävässä rahoituskehityksessä. Euroopan unioni joutuu näin hoitamaan enemmän tehtäviä aiempaa pienemmillä taloudellisilla resursseilla. Komitea pitää monivuotisen rahoituskehityksen enimmäismääriä huolestuttavana, kuten se on aiemmissakin lausunnoissaan⁽¹⁾ todennut.
5. painottaa jälleen, että EU:n politiikan tehokkuus edellyttää monitasoisen hallinnon periaatteen asianmukaista soveltamista. Periaatteen katsotaan olevan rakennerahastoja koskeva yleinen periaate⁽²⁾, jolla tarkoitetaan sitä, että kaikki hallinnon tasot tekevät toimivaltansa mukaisesti tehokasta yhteistyötä poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Komitea varoittaa tässä yhteydessä vähentämästä ohjelmien jaettua hallintoa ja keskittämästä varoja unionin tasolle. Komitea korostaa, että myös paikallalahtoinen lähestymistapa, joka merkitsee eri hallintotasojen, alojen ja sidosryhmien osallistumista yhteistyöprosessiin tietyllä maantieteellisellä alueella kohdattujen ongelmien ratkaisemiseksi, on olennaisen tärkeä EU:n toimintapolitiikkojen tehokkuuden kannalta.
6. toteaa, että investointitasot alenevat EU:ssa edelleen ja aiheuttavat EU:ssa investointivajeen, jonka komissio arvioi olevan jopa 370 miljardia euroa alle pitkän aikavälin tason. Komitea kannattaa komission pyrkimystä panostaa tämän vajeen korjaamiseen myös niin, että tehdään tiiviimpää yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa ja pyritään houkuttelemaan yksityistä pääomaa Euroopan investointiohjelman ja Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) avulla.
7. suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen esittää syksyllä 2016 säädösehdotus vuoden 2018 jälkeisestä vahvistetusta ESIR-rahastosta. Ehdotuksessa tulisi paneutua erityisesti Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) ja Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR-rahasto) väliseen synergiaan. Komitea kehottaa tässä yhteydessä komissiota määrittelemään selvät kriteerit ESIR-hankkeiden täydentävyyden toteamiseksi ja puuttumaan ESIR-hankkeiden maantieteelliseen epätasapainoon, rajatylittävien hankkeiden puutteeseen sekä kestävyysperiaatteiden mukaisten infrastruktuuri-investointien vajeeseen, kun on kyse laajakaistayhteyksistä, energiatehokkuudesta ja liikenteestä. Lisäksi komitea korostaa, että monivuotisesta rahoituskehityksestä tarkistettaessa on ehdottomasti lisättävä sellaisten budjettkohtien määrärahoja, jotka todennäköisesti luovat rahoituspohjan vahvistetulle ESIR-rahastolle (ESIR 2.0).

⁽¹⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC (23-24).

⁽²⁾ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteiseen strategiakehykseen kuuluvia Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta – (SEC(2011) 1141 final), (SEC(2011) 1142 final).

8. katsoo lisäksi, että on tutkittava, voidaanko investointeja tehostaa mukauttamalla vakaus- ja kasvusopimuksen investointilauseketta, joka antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden poiketa tietyin edellytyksin keskipitkän aikavälin tavoitteistaan tai sovitulta talouden sopeutusuralta vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa. Investoinneiksi lasketaan mm. jäsenvaltioiden varainkäyttö EU:n yhteisrahoittamiin hankkeisiin rakenne- ja koheesiopolitiikan (nuorisotyöllisyysaloite mukaan luettuna) ja Euroopan strategisten investointien rahaston puitteissa.

9. suhtautuu myönteisesti pyrkimyksiin lisätä yksityisiä investointeja ja yhdistää ne julkisiin investointeihin työpaikkojen ja kasvun luomiseksi Euroopan alueilla ja paikallisyhteisöissä.

10. toteaa, että nykyinen monivuotinen rahoituskehys on jo saavuttanut rajansa, sillä enimmäismäärät on jo saavutettu joillakin aloilla ja kaikki nykytilanteessa mahdolliset joustovälineet ovat jo käytössä.

11. korostaa monivuotisen rahoituskehysten kattavan välitarkistuksen tarvetta. Perusteellisen välitarkistuksen tulee kattaa sekä monivuotisen rahoituskehysten enimmäismäärät että monivuotista rahoituskehystä koskevan asetuksen yksittäiset säännökset. Välitarkistuksessa on otettava huomioon arvioinnin tulokset, jotta EU:lle voidaan antaa toimintakykyinen budjettikehys poliittisiin painopisteisiin ja haasteisiin vastaamiseksi.

12. korostaa, että jos uusia painopisteitä asetetaan, toimielinten täytyy ottaa vastuu uusien tehtävien rahoittamisesta joko määrittämällä selkeästi sellaisia aloja, jotka eivät enää kuulu unionin painopisteisiin, tai sopimalla monivuotisen rahoituskehysten enimmäismäärien nostamisesta.

13. muistuttaa toimielimiä, että niukat resurssit eivät saisi johtaa EU:n yhteisten painopisteiden vähenemiseen.

14. kehottaa toimielimiä saattamaan monivuotisen rahoituskehysten tarkistuksen päätökseen mahdollisimman nopeasti, jotta jää riittävästi aikaa valmistella vuoden 2020 jälkeistä monivuotista rahoituskehystä koskevat komission ehdotukset, jotka on määrä esittää viimeistään 1. tammikuuta 2018.

Monivuotisen rahoituskehysten tarkistus: yksityiskohtaisia suosituksia

15. varoittaa jo etukäteen – vaikka ymmärtääkin kiireelliset tarpeet –, että tiettyjen rahoitusmekanismien ja erityisrahastojen käyttö ei saa olla veruke unionin aloitteiden pitämiseksi (osittain) EU:n budjetin ulkopuolella – ja siten Euroopan parlamentin demokraattisen valvonnan ulottumattomissa – ja niiden tuomiseksi jäsenvaltioiden hallinnon piiriin.

Poliittiset painopisteet ja haasteet monivuotisen rahoituskehyskauden jälkipuoliskolla

16. korostaa, että monivuotisen rahoituskehyskauden jälkipuoliskolla tulisi kiinnittää huomiota seuraaviin poliittisiin painopisteisiin ja haasteisiin, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti eurooppalaisten hyvinvointiin:

— kasvun, työllisyyden ja kilpailukykyyn edistäminen: ESIRiä perustettaessa ei muutettu monivuotisen rahoituskehysten enimmäismääriä vaan siirrettiin rahoitusta olemassa olevista ohjelmista (Horisontti 2020 -ohjelman määrärahojen alentaminen 2,2 miljardilla eurolla ja Verkkojen Eurooppa -välineen määrärahojen alentaminen 2,8 miljardilla eurolla). Monivuotista rahoituskehystä olisi tarkistettava siten, että nämä ESIRiin liittyvät leikkaukset hyvitetään kyseisille ohjelmille.

— EU:n ohjelmien välisen synergian lisääminen julkisten ja yksityisten investointien edistämiseksi alueilla ja kunnissa, erityisesti EU:n alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitetta ajatellen. Komitea toistaa kehoituksensa omaksua kokonaisvaltainen alueellinen visio kaupunki- ja maaseutualueista toisiaan täydentävinä funktionaalisina alueina.

— työttömyyden ja erityisesti nuorisotyöttömyyden puuttuminen: Nuorisotyöllisyysaloitetta tulee jatkaa ainakin vuoteen 2020 asti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää nuorten integroimiseen työmarkkinoille.

— pitkäaikaistyöttömien integroiminen työmarkkinoille

— epävakauden ja ulkoisten kriisien syihin puuttuminen

- muuttoliike- ja pakolaiskriisiin vastaaminen: Monivuotisen rahoituskehysten otsakkeeseen 3 tällä hetkellä varatut resurssit eivät riitä ongelman käsittelemiseen tulevina vuosina. Monivuotisen rahoituskehysten asianomaisia ylärajoja täytyy kohottaa, jotta pystytään varmistamaan muuttajien vastaanotto ja kotouttaminen, joka on ennen muuta alue- ja paikallishallinnon tahojen vastuulla. Uusi monivuotinen rahoituskehys tarjoaa tilaisuuden lisätä Euroopan muuttoliikeagendan painopisteiden täytäntöönpanoon tarkoitettuja varoja.
- sisäisen turvallisuuden varmistaminen ja terrorismin torjunta: Rahoituskehysten otsakkeen 3 enimmäismäärien nostamista voitaisiin harkita.
- sosiaalisen suojelun edistäminen yhdessä talous- ja rahaliiton sosiaalista ulottuvuutta koskevan tavoitteen toteuttamisen kanssa: Sosiaalinen suojeleminen on yhteiskuntarauhan ja talouskasvun välttämätön edellytys eri maissa.
- väestökehityksen haasteen ratkaiseminen, erityisesti parantamalla väestörakenteeseen liittyvien menojen seurantaan etenkin ERI-rahastoissa ja ESIRissä
- vastaaminen Euroopan maataloustuottajia nykyisen monivuotisen rahoituskehysten voimaantulosta lähtien koeteltuihin erilaisiin kriiseihin.

ESIRistä johtuvien määräraha-leikkausten hyvittäminen

17. toteaa, että Horisontti 2020 ja Verkkojen Eurooppa -väline ovat merkkejä huonosti toimivasta budjetista: tavoitteiden ja koko ohjelmakaudeksi 2014–2020 osoitettujen määrärahojen välillä on valtava kuilu, vaikka huomioon ei otettaisi määräraha-leikkauksia hiljattain perustetun Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) hyväksi.

18. toteaa, että Horisontti 2020 -ohjelmasta ja Verkkojen Eurooppa -välineestä rahoitetuilla hankkeilla on kuitenkin merkittävä eurooppalainen lisäarvo.

19. pitää vielä liian aikaisena arvioida, onko ESIRin perustaminen mahdollisesti vähentänyt eurooppalaisten tutkimus- ja infrastruktuurihankkeiden kokonaisrahoitusta.

20. painottaa jälleen tarvetta vahvistaa Horisontti 2020 -ohjelmaa ja Verkkojen Eurooppa -välinettä vuotuisen talousarviomenettelyn kautta, jotta niille voidaan hyvittää mahdollisimman suuri osuus ESIR-neuvottelujen aikana sovituista leikkauksista ja jotta ne näin voivat täyttää niille vasta hieman yli kaksi vuotta sitten asetetut tavoitteet.

Nuorisotyöllisyysaloite

21. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ja budjettivallan käyttäjän päätökseen aikaistaa nuorisotyöllisyysaloitteen määrärahat kokonaisuudessaan niinkin varhain kuin vuosina 2014 ja 2015, sillä tästä välittyy selkeä viesti koko aloitteen ratkaisevan tärkeästä merkityksestä pahiten kärsineiden alueiden nuorille.

22. kehottaa jatkamaan nuorisotyöllisyysaloitetta, kun sen tuloksista on tehty kattava arviointi ja kun siihen on tehty tarvittavat mukautukset nykyisten täytäntöönpanoa haittaavien esteiden poistamiseksi, ja osoittamaan siihen uudet maksusitoumusmäärärahat vuodesta 2017 eteenpäin.

23. kehottaa toimielimiä noudattamaan EU:n vuoden 2016 talousarviosta käytyjen neuvottelujen aikana tehtyjä sitoumuksia ja kehottaa Euroopan komissiota ottamaan huomioon nuorisotyöllisyysaloitteen arvioinnin tulokset ja tarvittaessa esittämään ehdotuksia aloitteen jatkamiseksi vuoteen 2020.

24. kehottaa komissiota tekemään monivuotista rahoituskehystä tarkistettaessa nuorisotyöllisyysaloitteen jatkoksi aloitteen, jolla edistetään pitkäaikaistyöttömien integroimista työmarkkinoille.

Joustavuus

25. kannattaa joustavuutta monivuotisessa rahoituskehyksessä ja vuositalousarvioissa, jotta voidaan vastata odottamattomiin tapahtumiin ja uusiin haasteisiin, mutta varoittaa odottamasta liikoja tässä suhteessa. Joustavuus ei ole ratkaisu siihen, että taloudelliset resurssit eivät riitä EU:n tavoitteiden saavuttamiseen.

26. kehottaa Euroopan komissiota arvioimaan kaikki monivuotista rahoituskehystä koskevan asetuksen joustavuussäännökset, jotta voidaan poistaa kaikki mahdolliset niiden täysimääräistä hyödyntämistä haittaavat rajoitukset ja tehostaa niiden käyttöä.

27. muistuttaa jälleen Euroopan komissiota ja budjettivallan käyttäjää siitä, että on olemassa useita, monimutkaisuudeltaan ja toteutettavuudeltaan eriasteisia vaihtoehtoja ja että niistä on käytävä asianmukaista keskustelua puolueettomasti ja ilman ennakkoluuloja.

28. toteaa, että arvioitaessa vaihtoehtoja joustavuuden ja ennakoitavuuden lisäämiseksi on pidettävä kiinni vilpittömyyden ja vakauden periaatteesta jäsenvaltioihin ja talouden toimijoihin sovellettavissa perusedellytyksissä ottaen samalla huomioon aiemmat yksittäisistä luokista tehdyt määrärahasiirrot.

29. katsoo, että edellä mainittuja vaihtoehtoja voisivat olla seuraavat:

- resurssien uudelleen kohdentaminen nykyistä joustavammin ensin välineiden ja otsakkeiden välillä
- joulukuun 2 päivänä 2013 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen 12 kohdassa tarkoitetun joustovälineen käytön yksinkertaistaminen, sillä päätöksentekomenettelyt jarruttavat sen käyttöä
- yksinkertaistettu menettely, jolla muokataan ja nostetaan menojen enimmäismääriä ennakoimattomien tilanteiden tai poliittisissa painopisteissä tapahtuvien muutosten huomioon ottamiseksi
- monivuotisen rahoituskehysten maksumäärärahojen ja maksusitoumusmäärärahojen enimmäismäärien tarkistaminen ylöspäin niin, että ne vastaavat EU:n poliittisia ja budjettiin liittyviä painopisteitä
- viimeisenä keinona nostetaan ennakoimattomiin menoihin varattua marginaalia nykyisestä (0,03 % suhteessa bkt:ään) korkeammaksi.

30. muistuttaa neuvostolle, että erityisrahoitusvälineiden (joustoväline, EU:n solidaarisuusrahasto, Euroopan globalisaatio- ja hätäapuvaraus) maksumäärärahoja ei voida laskea monivuotisen rahoituskehysten enimmäismääriin kuuluviksi, kuten ei tehdä maksusitoumusmäärärahojen tapauksessakaan.

31. toteaa, että koheesiopolitiikan määrärahat eivät sovellu tämänhetkisten kriisien ratkomiseen perinpohjaisesti ja riittävän joustavasti. Kolme syytä tähän ovat niiden pitkäkestoinen suunnittelu, rakenteellisten investointien painottaminen niiden yhteydessä ja temaattinen keskittäminen. Komitea kehottaa Euroopan komissiota esittämään ratkaisuja tähän ongelmaan koheesiopolitiikan määrärahojen ulkopuolelta.

32. kehottaa Euroopan komissiota esittämään ehdotuksessaan – vaikka ennalta myönnettyjä jäsenvaltiokohtaisia määrärahoja, myöskään koheesiopoliittisia, ei alenneta välitarkistuksessa – tarkan algoritmin siitä, miten koheesiopolitiikan määrärahoja mukautetaan tänä vuonna monivuotista rahoituskehystä koskevan asetuksen 7 artiklan mukaisesti ja miten tämä vaikuttaa käytössä oleviin joustovälineisiin ⁽³⁾.

Maksamatta olevat määrät

33. toteaa, että jos pelko osoittautuu oikeaksi, rahoituskehys 2014–2020 johtaa vielä suurempaan vajeeseen EU:n talousarviossa ⁽⁴⁾ eikä Euroopan komissio pysty täyttämään velvoitteitaan maksumäärärahojen puuttumisen vuoksi. Suuntaus on erittäin huolestuttava ⁽⁵⁾.

34. korostaa, että maksujen maksamatta jäämisellä on kielteisiä vaikutuksia alueisiin ja moniin sidosryhmiin, jotka saavat rahoitusta EU:n talousarviosta. Riskejä ovat investointien menettäminen, toiminnan supistuminen, vetäytyminen hankkeista, lyhytkestoiset lainat ja viivästykset toimenpideohjelmien toteuttamisessa. Lisäksi se rajoittaa heikon rahoitusvakauden vuoksi niiden kiinnostusta, jotka olisivat oikeutettuja käyttämään näitä tukia edukseen.

35. varoittaa nykyisestä rästimaksutilanteesta ja Euroopan komission ylioptimistista oletuksista, joiden mukaan maksamattomat määrät vähenisivät vuoden 2016 lopussa.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 90 artiklan 5 kohdan mukaan komissio tarkistaa jäsenvaltioiden oikeuden saada tukea koheesiorahastosta käyttämällä perusteena 27 jäsenvaltion EU:n bkt-lukuja kaudelta 2012–2014. Jäsenvaltiokohtaiset määrärahat lasketaan sen jälkeen uudelleen. Näiden mukautusten kokonaisnettovaikutus saa olla enintään 4 miljardia euroa (monivuotista rahoituskehystä koskevan asetuksen mukaan).

⁽⁴⁾ Nykyisen rahoituskehysten alkaessa edellisestä kehuksesta oli jäänyt 23,4 miljardin euron ”velka”, ja vuoden 2014 lopussa maksamatta olevien määrien summa oli noussut jo ennennäkemättömälle tasolle eli 24,7 miljardiin vuosien 2007–2013 koheesio-ohjelmien osalta.

⁽⁵⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC.

36. korostaa, että yksi maksamattomien määrien vähenemiseen vaikuttava tekijä on koheesiopoliittisten ohjelmien rahoituksen käyttöaste ohjelmakaudella 2007–2013. Käyttöaste on tällä hetkellä noin 88,9 prosenttia (ilman loppumaksuja), eikä se varmasti nouse 100 prosenttiin senkään jälkeen, kun kaikki lopulliset maksupyynnöt on tosiasiallisesti maksettu. Suuri osa koheesiopoliittisten ohjelmien määrärahoista siis vapautetaan, mikä puolestaan vaikuttaa haitallisesti EU:n taloudelliseen, alueelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen.

37. on huolissaan siitä, että monivuotisen rahoituskehysten jälkipuoliskolla saattaa muodostua uusi maksamattomien määrien suma, joka vaarantaa maksujen maksamisen sidosryhmille tai hidastaa sitä. Syitä tähän ovat muun muassa se, että nykyinen maksumäärärahojen enimmäismäärä supistuu edelleen vuodesta 2018 lähtien, koska ennakoiduttuun menoihin varatun marginaalin käyttö vuonna 2014 täytyy hyvittää. Lisäksi osa vuosien 2014 ja 2015 maksumäärärahoista käytetään aiempien rästimaksujen maksamiseen, maksuja ESIRistä Kreikalle on aikaistettu 2 miljardin euron verran vuosina 2015 ja 2016 lisäämättä maksumäärärahoja, eikä suunnitteilla ole maksumäärärahojen lisäämistä muuttoliikkeeseen liittyvien lisäsitoumusten yhteydessä.

38. on huolissaan ESIRin toimenpideohjelmien myöhäisestä hyväksymisestä ja riskistä, että maksamattomista laskuista on muodostumassa uusi suma monivuotisen rahoituskehysten jälkipuoliskolla ja erityisesti sen lopussa. Komitea kehottaakin Euroopan komissiota esittämään koheesiopoliittikan ohjelmakauden 2014–2020 loppuun asti ulottuvan maksusuunnitelman, jotta varmistetaan, että käytettävissä on riittävästi määrärahoja maksujen suorittamiseksi jäsenvaltioille.

39. kehottaa lopettamaan ylijäämän palauttamisen jäsenvaltioiden kansallisiin talousarvioihin ja vähentämisen maksusuudesta, jonka jäsenvaltio maksaa seuraavana vuonna EU:n talousarvioon.

Tulosperusteinen talousarvio ja talouden ohjaus ja hallinta

40. toteaa, että nykyisestä monivuotisesta rahoituskehyksestä neuvoteltaessa toimitelmit eivät osanneet arvioida asianmukaisesti ennakoiduttomien kriisien mahdollisia seurauksia ja tarvetta sisällyttää monivuotiseen rahoituskehykseen enemmän joustoa. Yksi ratkaisu tähän voisi jouton lisäämisen lisäksi olla näyttöön perustuva tulosbudjetointi.

41. suhtautuu myönteisesti komission aloitteeseen esittää tuloksiin keskittyvä EU:n talousarvio, jossa on tarkoituksena esittää, miten budjetti käytetään, millä aloilla se käytetään, miten menoja arvioidaan ja miten tuloksista tiedotetaan. Näin saadaan myös kriteerejä varoja parhaiten hallinnoivien jäsenvaltioiden ja alueiden palkitsemiseksi.

42. kehottaa parantamaan Euroopan komission taloudellista raportointia. Tämä merkitsee ennen kaikkea ajantasaista raportointia kaikkien monivuotisen rahoituskehysten välineiden/otsakkeiden keskeisistä luvuista säännöllisin väliajoin ja vakio muodossa.

43. katsoo, että EU-rahoituksen tulisi liittyä läheisemmin jäsenvaltioiden talouspolitiikan haasteisiin ja EU:n talouspolitiikan koordinointiin. Komitea pyytää Euroopan komissiota varmistamaan, että EU:n resurssit ja talouspolitiikan koordinointi kytketään EU:ssa selvemmin yhteen, jotta investoinnit olisivat paremmin linjassa talous-, työllisyys- ja finanssipolitiikan tarpeiden kanssa. Tätä lähestymistapaa tulisi analysoida perinpohjaisesti etukäteen ja suhteessa koheesiopoliittikan saavutuksiin, jotta alueet ja niiden asukkaat eivät joutuisi kärsimään jäsenvaltioiden makrotaloudellisen politiikan seurauksena ja kantamaan valtiotason toiminnan seurauksia.

Eurooppalainen lisäarvo

44. korostaa, että eurooppalaisen lisäarvon käsitteestä on vielä keskusteltava kunnolla ottaen huomioon Euroopan alueiden ja paikallisyhteisöjen erityistarpeet ja edut.

45. ehdottaa, että laaditaan yhteiset arviointiperusteet, joita käytetään mitattaessa EU:n talousarviosta rahoitettujen toimien eurooppalaista lisäarvoa tulosten pohjalta. Toissijaisuusperiaatteen tulisi toimia selkeänä arviointikriteerinä tällaisen lisäarvon mittaamisessa, sillä on olemassa EU-investointeja, jotka mittakaavansa vuoksi olisi parempi toteuttaa EU:n laajusten ohjelmien puitteissa, kun taas toiset toisivat paremmin tulosta, jos niitä hallinnoitaisiin paikallisesti tai alueellisesti. Tällaiset arviointiperusteet voisivat tarjota paitsi mahdollisuuden verrata eri EU:n ohjelmien täydentävyyttä myös perustan tai oikeutuksen tuleville tukitoimille, varojen osoittamiselle eri ohjelmiin ja toiminnan kohdentamiselle tarkemmin. Komitea suosittaa, että Euroopan komissio kuulee alueiden komiteaa tästä käsitteestä.

46. huomauttaa, että jäsenvaltioiden ja Euroopan komission ikuinen kiista ohjelmien suorasta vai jaetusta hallinnoinnista nousee jälleen pinnalle neuvoteltaessa seuraavasta monivuotisesta rahoituskehiksestä. Jäsenvaltiot kannattavat etupäässä ennalta myönnettäviä kansallisia määrärahoja, sillä niiden hallinnointi on helpompaa, mutta paikallis- ja aluetason tarpeet ja toimivaltuudet tulee myös ottaa huomioon toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kuitenkin vain täydentävyysperiaatteen tiukka soveltaminen mahdollistaa eurooppalaisen lisäarvon tuottamisen. Komitea katsookin, että jaetun hallinnoinnin piiriin kuuluvat ohjelmat ovat osoittautuneet oikeaksi tavaksi yhdistää voimat.

47. ehdottaa, että kansallisten osarahoitusosuuksien suuruuden ei tulisi perustua pelkästään jäsenvaltioiden rahoituskapasiteettiin, vaan myös kunkin alueen talouskehityksen tasoon ja siihen panokseen, jonka EU-rahoitus tuo unionin yleistavoitteisiin tai eurooppalaiseen lisäarvoon: EU:n painopisteisiin osoitetaan suurempi EU:n osarahoitusosuus ja pääasiassa kansallisiin painopisteisiin osoitetaan alempi EU:n osarahoitusosuus.

48. toivoo makroaluestrategioiden ja Euroopan alueellisen yhteistyön hyödyntämistä välineenä, jonka avulla toiminnalliset alueet voivat tehdä yhteistyötä hallinnollisten rajojen ylitse ja vastata kansalaisten ja yritysten konkreettisiin tarpeisiin.

Vuoden 2020 jälkeinen monivuotinen rahoituskehys

Seuraavan monivuotisen rahoituskehiksen kesto

49. toteaa monivuotista rahoituskehystä 2014–2020 käsitteiden vuonna 2011⁽⁶⁾ ja vuonna 2012⁽⁷⁾ annettujen AK:n lausuntojen ja EU:n vuoden 2014 talousarviosta annetun AK:n lausunnon⁽⁸⁾ tapaan kannattavansa mieluummin pidennettyä kymmenen vuoden budjettikautta, johon sisältyy pakollinen kattava välitarkistus ensimmäisten viiden vuoden jälkeen.

50. on sitä mieltä, että tämä vaihtoehto soveltuisi parhaiten monivuotiseen ohjelmasuunnitteluun, sillä se olisi toisaalta vakaampi ja ennakoitavampi – erityisesti yhteisesti hallinnoitavien koheesiopolitiikan ja maaseudun kehittämisen alan ohjelmien kannalta – ja tarjoaisi toisaalta riittävästi joustavuutta välitarkistuksen yhteydessä.

51. huomauttaa, että suositeltavampi 5 + 5 vuoden monivuotinen rahoituskehyskausi sopisi täysin yhteen Euroopan parlamentin, Euroopan komission ja Euroopan alueiden komitean toimikausien kanssa ja parantaisi näin seuraavan monivuotisen rahoituskehiksen demokraattista legitimitettiin ja vastuuvollisuutta.

Omat varat

52. katsoo, että omien varojen järjestelmän uudistus on välttämätön EU-varojen demokraattisen ja vastuullisen hallinnoinnin takaamiseksi, ja pitää valitettavana, ettei asiassa ole tapahtunut merkittävää edistymistä.

53. kehottaa sisällyttämään seuraavaan monivuotiseen rahoituskehikseen uudet omat varat, joiden ansiosta EU:n talousarvion maksettavia bktl-perusteisia jäsenvaltioiden rahoitusosuuksia ei paljoltikaan tarvittaisi. Tätä on pohdittava monivuotisen rahoituskehiksen tarkistuksen yhteydessä, jotta pohjustetaan uusien omia varoja koskevien aloitteiden poliittista hyväksyntää riittävän ajoissa, niin että niitä voidaan soveltaa uuteen monivuotiseen rahoituskehikseen.

54. korostaa omia varoja käsittelevän korkean tason työryhmän keskeistä merkitystä ja kehottaa ottamaan kansalliset parlamentit ja paikallis- ja alueviranomaiset asianmukaisesti mukaan tuleviin keskusteluihin EU:n omista varoista.

Talousarvion yhtenäisyys

55. kehottaa sisällyttämään nykyiset erityisrahoitusvälineet – kuten Euroopan kehitysrahasto, hätäapuvaraus, Euroopan globalisaatiorahasto, Euroopan unionin solidaarisuusrahasto ja joustoväline – monivuotiseen rahoituskehikseen, jotta taataan EU:n talousarvion demokraattinen legitimitetti ja vastuuvollisuus.

56. katsoo, että EU:n tulisi keskittää huomionsa todellisiin tarpeisiin eikä yhden prosentin bktl-rajaan, joka on yksi pääsyyistä siihen, että jäsenvaltiot luovat EU:n talousarvion ulkopuolisia tilapäisvälineitä, jotka ovat Euroopan parlamentin demokraattisen valvonnan ulottumattomissa, voidakseen vastata haasteisiin, joita ei pystytä hoitamaan nykyisenlaisen rahoitusvajeesta kärsivän talousarvion puitteissa.

⁽⁶⁾ CdR 283/2011 fin.

⁽⁷⁾ CDR1777-2012_00_00_TRA_AC.

⁽⁸⁾ Ks. alaviite 5.

Rahoitusvälineet

57. pyytää tekemään perusteellisen analyysin rahoitusvälineiden käytöstä nykyisen monivuotisen rahoituskehityksen puitteissa ennen kuin Euroopan komissio esittää ehdotuksensa seuraavaksi monivuotiseksi rahoituskehitykseksi. Vaikka niiden korvaamaton rooli yksityisten investointien mobilisoinnissa ja kasvun ja työpaikkojen luomisessa on kiistanaton, niiden käyttö ei ole useilla aloilla ollut täysin tehokasta yksinkertaisesti markkinatilaisuuksien puuttumisen vuoksi.

58. korostaa tarvetta löytää tasapaino perinteisten avustusten ja innovatiivisten rahoitusvälineiden välillä. Tämä merkitsee käytännössä hyödyllisiksi osoittautuneiden rahoitusvälineiden käytön lisäämistä ja vaihtoehtojen tarjoamista päinvastaisissa tapauksissa. Rahoitusvälineiden käytön tulisi olla valinnaista jäsenvaltioille yleensä ja ennen kaikkea koheesiopolitiikan ohjelmissa. EU:n talousarviota voitaisiin tehostaa ja tuottaa parempia tuloksia pienemmillä resursseilla, kun yhdistettäisiin seuraavat ratkaisut: tarkoituksenmukainen yhdistelmä avustuksia, joissa pääasiassa kansallisiin painopisteisiin osoitettava EU:n osarahoitusosuus on alempi ja eurooppalaisiin ja alueellisiin painopisteisiin osoitettava EU:n osarahoitusosuus korkeampi, tehokkaiden rahoitusvälineiden käytön lisääminen ja keskittyminen eurooppalaiseen lisäarvoon.

Menettelyjen yksinkertaistaminen

59. korostaa, että EU:n suurin haaste ei tällä hetkellä ole ideoiden tai ratkaisujen puute, vaan päätöksenteon hitaus ja jähkyys. Menettelyjen yksinkertaistamisen ja joustavuuden lisääminen tulee siksi olla ensimmäinen asia, josta päätetään tulevaa monivuotista rahoituskehystä koskevien neuvottelujen aluksi.

60. pitää tervetulleena julkista kuulemista unionin yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen tarkistamisesta ja on valmis tekemään yhteistyötä menettelyjen yksinkertaistamista koskevien ehdotusten laatimiseksi kentällä havaittujen ongelmien pohjalta.

Eryistä

61. korostaa tarvetta ottaa bkt:tä täydentävät toimenpiteet huomioon luotaessa uuden sukupolven ERI-rahastoja seuraavalla monivuotisella rahoituskaudella, kuten AK:n äskettäin antamassa lausunnossa "Aluekehityksen indikaattorit – BKT ja muut tunnusluvut" todetaan.

62. katsoo, että seuraavassa monivuotisessa rahoituskehityksessä olisi kiinnitettävä enemmän huomiota maaseudun kehittämiseen ja paikalliseen kehittämiseen muun muassa ottamalla käyttöön harvaan asuttuihin alueisiin suunnattuja erityisiä toimenpiteitä, sillä investoiminen paikallisiin ja maaseudun ohjelmiin pitää taloudellisen ja sosiaalisen rakenteen elävänä ja saa todistetusti aikaan moninkertaisia vaikutuksia, kun alueille annetaan keskeinen rooli investointien hallinnoinnissa. Vaikka on olemassa näyttöä siitä, että investointien tuotto saattaa syrjäseuduilla mahdollisesti olla suurempi kuin keskusalueilla, komitea muistuttaa, että taloudellisen tehokkuuden kriteerit eivät yksistään riitä rahoituksen jakamista koskevien päätösten pohjaksi ja että poliittiset ja sosiaaliset kriteerit ovat välttämättömiä. Samaten olisi hyödynnettävä nykyistä enemmän ja integroidummin Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmia koheesiopolitiikan kokonaisuudessa tiedostaen niiden lisäarvo yhteisen eurooppalaisen identiteetin rakentamisessa.

63. pyytää kiinnittämään huomiota Life-ohjelman tärkeyteen ja sen riittävään rahoitukseen uudessa monivuotisessa rahoituskehityksessä. Life-ohjelma on tärkeä väline, joka auttaa rahoittamaan ja aktivoimaan paikallis- ja aluetason ympäristö- ja ilmastotoimia ja -hankkeita, joilla on eurooppalaista lisäarvoa. Life-hankkeilla on todistetusti merkittävä katalyyttinen vaikutus muiden EU-varojen mobilisointiin.

64. toteaa, että on kiinnitettävä enemmän huomiota väestökehityksen muutosten seurauksiin Euroopan unionissa. Komitea pyytää tähän liittyen komissiota hyödyntämään vuoden 2020 jälkeistä monivuotista rahoituskehystä väestörakenteen haasteiden kohtaamiseksi ja ottamaan huomioon paikallisen ja alueellisen demografisen tilanteen ja sen kehityksen näkymät uusia välineitä suunniteltaessa ja toimintapolitiittisia päätöksiä tehtäessä.

65. muistuttaa asiaan liittyen siitä, että EU:n talousarviossa on peräti 20 erillistä EU-välinettä paikalliskehityksen rahoittamiseksi. Nykyisten ERI-rahastoja koskevien asetusten säännökset, jotka koskevat yhdenmukaista paikallista kehitysstrategiaa ja yhteistä strategiakeskustelua, eivät selvästikään riitä päällekkäisyyksien välttämiseen ja viiden ERI-rahaston välisen yhdenmukaisen rahoituksen varmistamiseen käytännössä. Siksi tulisi tarkastella, onko aiheellista

-
- luoda yksinkertaisempi ja entistä konsolidoidumpi EU:n rahoitusväline, jonka kohteena on nimenomaan alueellinen ja paikallinen kehitys
  - antaa paikallisille yhteisöille paremmat mahdollisuudet kehittää omia paikkalähtöisiä lähestymistapoja
  - vähentää sekä rahastojen hallinnoinnin vertikaalisia tasoja että horisontaalisia lokeroita komissiossa ja ministeriöiden tasolla
  - siirtyä kohti tulosperusteista raportointia ja kevyempää tarkastusjärjestelyä.

Bryssel 15. kesäkuuta 2016.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA
